PIRKANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS 20.4.2016
Antero Nuotto
laamanni

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

LAUSUNTO JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMASTA VUOSILLE 2017-2020

Sisäisen turvallisuuden ylläpidon merkitys korostuu vaikeina aikoina. Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2017-2020 on oikeusministeriön hallinnonalan suunnalta tarkasteltaessa perusteluiltaan riittämätön ja johtopäätöksiltään ristiriitainen, ainakin verrattuna sisäministeriön osalta esitettyyn.

Sisäministeriön hallinnonalan näkymät on kuvailtu suunnitelmassa oikean suuntaisesti (s.22). Suunnitelmaan on kirjattu, että hallitusohjelmassa panostetaan sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon. Sisäinen turvallisuus säilytetään riittävällä tasolla. Poliisin toimintamäärärahoja ehdotetaan lisättäväksi 5 milj. eurolla v. 2017 ja kehyskauden loppuvuosina 10 milj. eurolla. Lisäresursseilla mahdollistetaan mm. harmaan talouden torjunnan säilyminen nykytasolla sekä liikennevalvonnan tehostaminen. Vastaavia kirjauksia ei ole oikeusministeriön hallinnonalan kohdalla, sikäli kuin on kysymys tuomioistuimista.

Asianmukainen oikeudenhoito on yksi perustuskivi turvalliselle, oikeudenmukaiselle ja vakaalle yhteiskunnalle. Käräjäoikeuksissa ratkaistaan vuosittain vajaat 500.000 rikos- ja siviiliasiaa. Poliisitoiminta voi tuottaa turvallisuutta yhteiskuntaan muun muassa tehostuneen esitutkinnan ansiosta, mutta samalla oikeudenhoidon täytyy pystyä vastaamaan omalta osaltaan lisääntyneeseen tarpeeseen. Esitutkintaa, syyteharkintaa ja tuomioistuimen ratkaisutoimintaa on ajateltava yhtenä ketjuna, jolloin yksi osa ei voi olla huonompi toista. Vain synkronoitu asioiden käsittelyvirta voi taata juttujen ratkaisemisen lyhyessä määräajassa. Yksittäisen kansalaisen kannalta on merkityksellisintä, että asia pystytään käsittelemään joutuisasti. Siihen edellyttävät myös kansainväliset velvoitteet.

Yhteiskunnan vakautta kuvaavaan hyvään oikeudenhoitoon kuuluu rikosasioiden nopean käsittelyn lisäksi myös riita- ja hakemusasioiden nopea käsittely. Myös näissä asiaryhmissä yksittäisen kansalaisen ja yrityksen kannalta on merkityksellisintä, että asia ratkaistaan joutuisasti.

Käsittelyaikojen lyhentäminen kaikissa asiaryhmissä on siis tärkeää. Lyhentyvät käsittelyajat tuovat myös toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden kasvua pidemmällä aikavälillä. Näiden tavoitteiden kirjaaminen julkisen talouden suunnitelmaan olisi ollut suotavaa.

Sen sijaan, että julkisen talouden suunnitelmassa todetaan, että toimintaa sopeutetaan tiukentuvaan talouteen hallitusohjelmassa päätetyillä säästötoimenpiteillä, olisi ennemminkin tullut korostaa oikeudenhoidon tärkeyttä ja sitä, että rakenneuudistuksilla kyetään tehostamaan oikeudenhoitoa. Tehostamistoimet edellyttävät murrosvaiheessa panostuksia. Rakenneuudistukset ja tietohallinnon kehittämishankkeet alkavat vaikuttaa vasta kehyskauden lopulla jos vielä aivan silloinkaan. Sen vuoksi kehystason alentamisen ei tulisi kohdistua oikeusministeriön hallinnonalaan niin voimakkaasti kuin se julkisen talouden suunnitelmassa on esitetty, varsinkaan kun se ei ole sopusoinnussa esimerkiksi siihen, mitä vastaavasti sisäministeriön hallinnonalalla on kirjattu. Esitutkinnan, syyteharkinnan ja ratkaisutoiminnan muodostama yhtenäinen ketju on turvattava.

Laamanni Antero Nuotto